

یادداشت

نفت از اسب افتاده؛ نه از اسفل

سعید ساویز - کارشناس نفت

● قصه بادمجان و مذاق ناصری ضرب المثل معروفی در ادبیات ماست که چگونه با هوس همایونی دربار زبان به تمجید از بادمجان گشود و البته با شکوه شاهانه چگونه بادمجان در دربار لعن شد. حالا نقل نفت و کارکنانش شده است نقل بادمجان؛ بگذارد با چند مثال داستان را اندکی ساده‌تر کنم،اپیزود اول: وقتی انقلاب به پیروزی رسید، صنعت حفاری وجود نداشت و این شرکت‌های آمریکایی بودند که در قامت پیمانکار حفاری، احتیاجات شرکت ملی نفت ایران را برطرف می‌کردند.

اما انقلاب و اختلاف با آمریکا باعث شد که دست صنعت نفت از خدمات حفاری خالی بماند، این‌گونه بود که ملی -حفاری با تجمع ابزار باقی‌مانده و به‌کارگیری تخصص و دانش پرسنل ایرانی تشکیل شد و سال‌ها برطرف‌کننده نیازهای صنعت نفت در دست خدمات حفاری بود، اما امروز با افزایش شرکت‌های خدمات‌دهنده صنعت حفاری خصوصا در بخش خصوصی و همچنین انتصاب مدیران رانتی کم‌دانش برای مدت طولانی در ملی- حفاری کار به جایی رسیده است که خرجش از برچش بیشتر است. از سویی کارفرما یعنی همان سایر بخش‌های دولتی دریافتی پرویمیانی ندارند تا معوقات ملی- حفاری را بدهند و کار به جایی رسیده که انبوهی از بدهی و همچنین مبالغ زیادی حقوق و مزایای پرداخت‌نشده به پرسنل روی دست حفاری مانده است؛ در واقع حفاری امروز کودکی ناخواسته است چون نه دیگر آن نیاز وجود دارد و نه این همت که دستی برای روبه‌راه‌شدن حفاری بالا کند.

اپیزود دوم: ططر سال‌ها بهره‌برداری از گنبد شمالی از آغاز کرده بود و با افزایش اهمیت تولید گاز در سبد مصرف انرژی بشر و همچنین امکان استفاده از گاز در تأمین سوخت خانگی فشار روی نفت برای توسعه پارس جنوبی افزایش یافت؛ توسعه پارس جنوبی ابتدا توسط شرکت‌های بین‌المللی و در ادامه توسط شرکت‌های ایرانی در دوره سه رئیس‌جمهور صورت گرفت و امروز علاوه بر تأمین مصرف خانگی بسیاری از واحدهای پتروشیمی نیز از سوخت آن استفاده می‌کنند. متولی توسعه و تولید از پارس جنوبی شرکت نفت و گاز پارس است که روزگاری چشم و چراغ نفت برای افزایش تولید گاز بود و قوی‌ترین مدیران، مدیرعامل آن می‌شدند، اما امروز دیگر آن نیاز مرتفع شده و آرام‌آرام زمزمه پس‌دادن سکوها به شرکت گاز و حتی محدودکردن آن شنیده می‌شود.

اپیزود سوم: زمانی که قرار بود ایران سهم خود را در اوپک بازپس گیرد، به جز فیلدهای در حال تولید مناطق نفت‌خیز، نیاز بود تا طرح توسعه لایه‌های نفتی به تولید برسد و همچنین تولید از میداین غرب کارون توسط مهندسی و توسعه نفت افزایش یابد، اما امکانات چندانی موجود نبود و از سویی عربستان تبلیغ می‌کرد که ایران در این مدت کوتاه نمی‌تواند تولید خود را افزایش دهد، اما هر دو جبهه روسفید شدند و در زمان معین به تولید رسیدند، اما امروز که دیگر آن نیاز احساس نمی‌شود، سکه لایه نفتی از بازار افتاده و زمزمه‌ها برای متن نیز شروع شده است.

جا داشت به جز این سه اپیزود، اپیزود اروندان را هم می‌افزودم که برای اجتناب از پروکوبی به همین اشاره تیتروار بسنده می‌کنم. ما صنعت نفت و کارکنانش هستیم. پرغور و بافتخار، ما همان‌هایی هستیم که همواره آنها را قهرمان می‌دانستید، ما هنوز همان قهرمانیم. اگر دیگر کشور کمبود گاز ندارد یا نفت فروش نمی‌رود یا فروش می‌رود و پول آن نمی‌رسد، حتی اگر پول آن می‌رسد و به جای اینکه هزینه کشور شود خرج سد گنوند، حمایت از خودروهایی بی‌کیفیت یا اختلاس شبکه‌ای می‌شود، ما مسئول آن نیستیم، چرا باید نگاه به نفت و کارکنان نفت نگاه مصرفی باشد. آن‌گاه که نیاز است در صف اول باشند و آن‌گاه که نیاز نیست یا سیاست عوض شده باشد، در راستای تخریبشان قدم برداشت. بلایی که عینا بر سر دانشکده نفت هم آمد. در رسانه‌ها برخورد مردم با نفت آن‌گونه است که انگار کارکنان نفت افرادی متمول‌اند که احتمالا اختلاس‌های نفت و کم‌شدن دکل‌ها کار آنهاست، دیگر نمی‌دانند که کم نیستند آت‌هایی که بعدازظهر خود را با استارت‌آپ‌های حمل‌ونقل سپری می‌کنند تا خرجشان با دل‌نشان بخواند.

ماده ۱۰ تمیم حقوق و دستمزد از سوی

نفت مطرح شد و برای دریافت مجوزهای

لازم، در هزارتوی دولت‌ها پیچید و تا به امروز

هیچ خبری از آن نیست. آقایان ما بادمجان

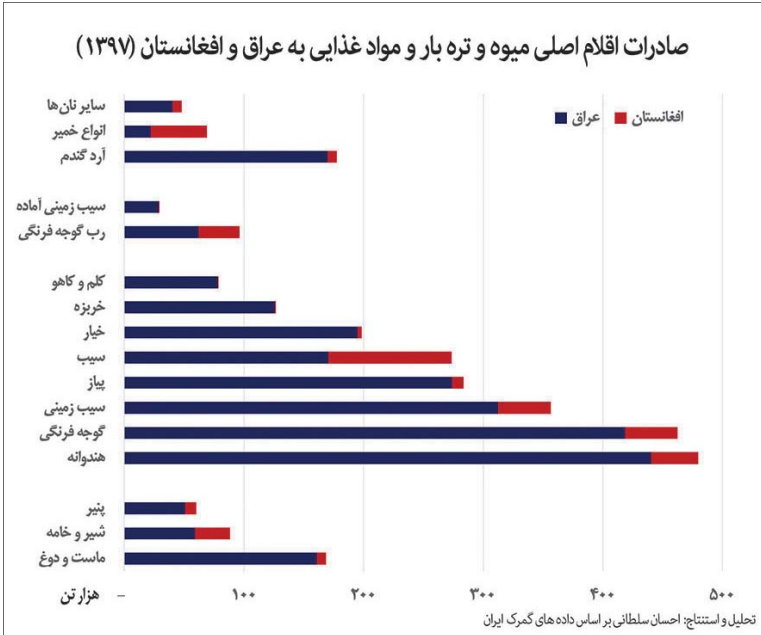
نیستیم که در نیاز لب به تحسینمان بکشاید

و در بی‌نیازی لعنتمان کنید.

اقتصاد

فروش ارزان مرغوب‌ترین محصولات داخلی به عراق، حراج منابع است

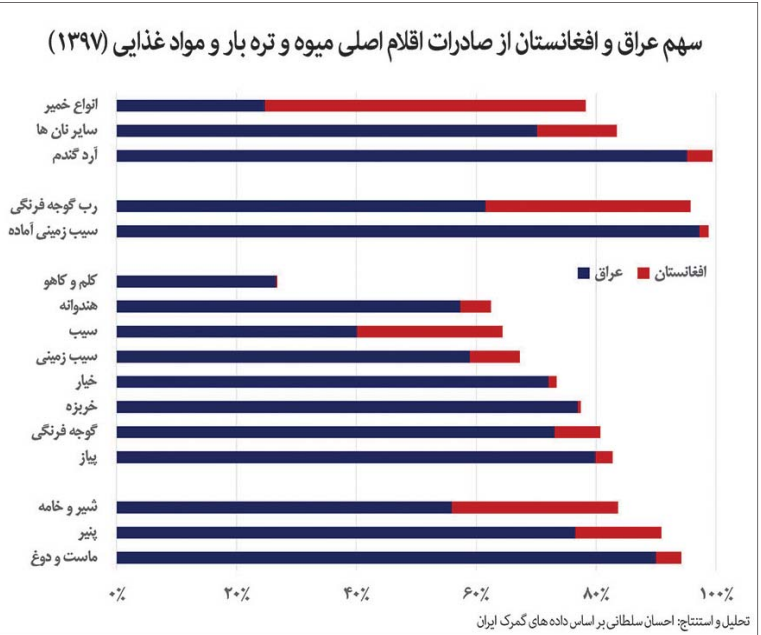
۲/۶ میلیارد دلار صادرات رانتی

در صادرات ایران کمتر جایگاهی دارد، صادرات کالاهای مصرفی و نهایی است و آنچه جایگاه اصلی را دارد، صادرات هر نوع مواد خام و اولیه؛ از خاک و سنگ‌آهن تا هندوانه و پیاز و متانول و اوره است. صادرات مواد خام و اولیه از کشور اصولا دارای منافع اقتصادی و تراز تجاری مثبت نیست و از سوی دیگر یا ارز آن برنمی‌گردد یا اینکه با فروش در بازار آزاد موجب افزایش قیمت‌های مصرف‌کنندگان داخلی می‌شود. در اقتصاد جهانی، صادراتی که بر پایه تزریق انواع رانت‌ها شکل بگیرد، اصولا صادرات شناخته نمی‌شود، چه برسد به آنکه همراه با بازگشت ارز نیز نباشد. شوک ارزی سال ۱۳۹۷ و قیمت‌های نادرست و غیرواقعی ارز موجب بی‌ثباتی اقتصاد کلان و هرج‌ومرج اقتصادی را فراهم کرده و در نتیجه در عرصه اقتصاد ایران مجراهای رانتی و آدرس‌های غلط اقتصادی بی‌شمار را ایجاد کرده است. در شرایط کنونی مدیریت درست و سالم تجارت خارجی کشور از آن‌رو اهمیت بسیار بالایی دارد که چگونگی و میزان صادرات و واردات روی نوسانات قیمت‌های داخلی تأثیر بالایی دارد و در نتیجه می‌تواند به‌سرعت به صورت شوک‌های قیمتی خود را آشکار و با فشار روی عامه مردم، نارضایتی آنها را تشدید کند

با قیمت ارز بازار آزاد تنظیم می‌شود.

حجم بالای صادرات مواد خام کشاورزی به کشورهای توسعه‌نیافته با اقتصاد کشاورزی نشان می‌دهد که اقتصاد ایران از نقطه‌نظر نرخ مبادله ارز ملی با ارزهای خارجی دچار چه وضعیت نابسامانی شده است که یکی از عوامل اصلی آن شکل‌گیری بازار ارز آزاد با نرخ‌های غیرمنطقی و غیرواقعی است. در انتهای سال ۱۳۹۶، صادرکنندگان درخواست داشتند قیمت دلار آمریکا به پنج تا شش هزار تومان برسد تا به گفته آنها صادرات شکوفا شود. در نیمه اول سال ۱۳۹۷ با لای‌سازی و فشار آنها، بازار ثانویه ارز با قیمت دلار هشت هزار تومان راه‌اندازی شد و در آن زمان مدافعان این بازار از ساماندهی و کاهش نرخ ارز در صورت تشکیل آن سخن می‌گفتند. پس از راه‌اندازی این بازار، نه‌تنها نرخ ارز کاهش نیافت که به تدریج افزایش هم یافت. با افزایش قیمت دلار در بازار آزاد، صادرکنندگان مدعی شدند که قیمت دلار هشت هزارتومانی برای آنها به‌صرفه نیست و قیمت دلار در بازار ثانویه ارز به بالای ۱۰ هزار تومان رسید. چالشی که در اقتصاد ایران در حال اتفاق است، شکل‌گیری ماریج مخرب «افزایش نرخ ارز» افزایش نرخ تورم» افزایش نرخ ارز» است. آنچه

احسان سلطانی: خام‌فروشی یکی از بزرگ‌ترین مشکلاتی است که اقتصاد ایران با آن دست‌به‌گریبان است. آمارهای گمرک نشان می‌دهد که سال گذشته بالغ بر ۳.۵ میلیون تن به ارزش ۲.۶ میلیارد دلار محصولات کشاورزی و دامی و مواد غذایی به کشور عراق صادر شده که بیش از دو میلیون تن با سهم نزدیک به ۶۰ درصد آن شامل میوه و تره‌بار بوده است. نکته جالب توجه این است که مازاد محصول میوه و تره‌بار ایران به عراق صادر نمی‌شود بلکه مرغوب‌ترین محصول به این کشور صادر می‌شود و اگر ارز حاصل از صادرات به کشور بازنگردد، زمینه افزایش قیمت در بازار میوه و تره‌بار داخل را فراهم می‌کند. برای صادرات بیش از دو میلیون تن میوه و تره‌بار به عراق، ۱۵۰ هزار مرتبه حمل‌ونقل جاده‌ای انجام شده که از رانت قابل توجهی در سوخت دیزلی برخوردار است.

اتاق مشترک بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران و عراق در اول خرداد ماه سال جاری اعلام کرد که مذاکراتی با بانک مرکزی انجام شده تا صادرکنندگان میوه و تره‌بار به کشورهای همسایه مانند عراق از پیمان‌سپاری ارزی معاف شوند. در همین حال وزیر صنعت، معدن و تجارت با ارسال نامه‌ای به گمرک جمهوری اسلامی ایران ممنوعیت صادرات سیب‌زمینی و پیاز را از ابتدای خرداد ماه لغو کرد. در زمینه چگونگی و تشویق و ترویج صادرات مواد خام کشاورزی و به ویژه مایحتاج عامه مردم حقایق زیر مطرح است.

بر پایه داده‌های گمرک ایران، بالغ بر ۳.۵ میلیون تن به ارزش ۲.۶ میلیارد دلار محصولات کشاورزی و دامی و مواد غذایی به کشور عراق در سال ۱۳۹۷ صادر شد که بیش از دو میلیون تن (با سهم نزدیک به ۶۰ درصد) به ارزش ۸۰۰ میلیون دلار (با سهم نزدیک به ۳۰ درصد) آن شامل میوه و تره‌بار بود. در این سال اقلام اصلی صادراتی میوه و تره‌بار شامل هندوانه با وزن ۴۴۰ هزار تن (ارزش ۹۴ میلیون دلار)، گوجه‌فرنگی با وزن ۴۱۹ هزار تن (ارزش ۱۷۰ میلیون دلار)، سیب‌زمینی با وزن ۳۱۲ هزار تن (ارزش ۱۲۲ میلیون دلار) و پیاز با وزن ۲۷۳ هزار تن (ارزش ۱۰۱ میلیون دلار) هستند. مجموع صادرات سال ۱۳۹۷ هشت قلم «هندوانه، گوجه‌فرنگی، سیب‌زمینی، پیاز، خیار، سیب، خربزه، کلم و کاهو» به عراق برابر با دو میلیون تن به ارزش ۷۴۵ میلیون دلار است. افزون بر اینها در سال ۱۳۹۷، ۲۷۱ هزار تن شیر، خامه، ماست، دوغ و پنیر به ارزش ۴۳۸ میلیون دلار، ۳۳۲ هزار تن آرد گندم، خمیر و نان به ارزش ۱۵۱ میلیون دلار و ۹۱ هزار تن رب گوجه‌فرنگی و سیب‌زمینی آماده به ارزش ۲۰۶ میلیون دلار به عراق صادر شده است. در

سال ۱۳۹۷ حدود ۳۰۰ هزار تن میوه و تره‌بار به ارزش حدود ۱۳۰ میلیون دلار به افغانستان صادر شد که اقلام اصلی شامل سیب با وزن ۱۰۳ هزار تن (ارزش ۵۴ میلیون دلار)، سیب‌زمینی با وزن ۴۴ هزار تن (ارزش ۱۶ میلیون دلار)، گوجه‌فرنگی با وزن ۴۴ هزار تن (ارزش ۱۹ میلیون دلار) و هندوانه با وزن ۳۹ هزار تن (ارزش ۶.۵ میلیون دلار) هستند. در کنار اینها ۴۶ هزار تن شیر، خامه، ماست، دوغ و پنیر به ارزش ۱۰۲ میلیون دلار، ۶۲ هزار تن آرد گندم، خمیر و نان به ارزش ۵۶ میلیون دلار و ۳۵ هزار تن رب گوجه‌فرنگی و سیب‌زمینی آماده به ارزش ۵۱ میلیون دلار به افغانستان صادر شده است.

در مجموع سال ۱۳۹۷ فقط ۳.۴ میلیون تن «هندوانه، گوجه‌فرنگی، سیب‌زمینی، پیاز، خیار، سیب، خربزه، کلم و کاهو» به ارزش ۱.۲۴ میلیارد دلار از ایران صادر شده که سهم بازارهای عراق و افغانستان، به ترتیب ۶۰ و هشت درصد از کل صادرات بود. در سال ۲۰۱۸ میلادی ترکیه حدود سه میلیارد محصولات کشاورزی و دامی و مواد غذایی به عراق صادر کرد. مجموع صادرات هشت قلم میوه و تره‌بار «هندوانه، گوجه‌فرنگی، سیب‌زمینی، پیاز، خیار، سیب، خربزه، کلم و کاهو» ترکیه به عراق ۵۳ میلیون دلار (۱.۸ درصد از کل صادرات محصولات کشاورزی و دامی و مواد غذایی) است. این کشور است. با اینکه ارزش کل صادرات محصولات کشاورزی و دامی و مواد غذایی ایران ۱۴ درصد از ترکیه کمتر است، اما ارزش صادرات هشت قلم میوه و تره‌بار اصلی ایران ۱۴ برابر ترکیه است.

در ایران شاهد رانت آب و انرژی هستیم. تعرفه بهای انرژی الکتریکی بخش کشاورزی کمتر از یک سوم متوسط کل بخش‌های مصرفی است. در شرایطی که در جهان سهم بخش کشاورزی از کل مصرف انرژی الکتریکی کمتر از شش درصد گزارش می‌شود، در ایران

خبر

اعتراض بازنشستگان در مجمع مخابرات ایران

● شرق: مجمع مخابرات ایران یکشنبه ۵ خرداد با حاشیه‌هایی همراه بود. درحالی‌که مدیرعامل شرکت مخابرات ایران در این مجمع از وضعیت مطلوب شرکت سخن می‌گفت، شاغلان و بازنشستگان شرکت مخابرات ایران از اجرائشدن کامل بندهای مربوط به رفاهیات آیین‌نامه حقوق و دستمزد تصویبی خود هیئت‌مدیره شرکت مذکور از سال ۸۸ (سال خصوصی‌شدن مخابرات) تا شهریور ۹۷ گلایه‌مند هستند. صدی خطاب به بازنشستگان حاضر در مجمع عمومی مخابرات درباره پرداخت کمک هزینه خواروار مطابق آیین‌نامه استخدامی و پرسنی مصوب ۸۹ می‌گوید: «آنچه در آبان ۹۷ مصوب کردیم، تا اطلاع ثانوی پرداخت می‌کنیم، راجع به گذشته آن مذاکره می‌کنیم.» این در حالی است که آیین‌نامه حقوق دستمزد نوشته‌شده توسط هیئت‌مدیره شرکت مخابرات در سال ۸۸، توسط وزارت کار هم تأیید شده و در آن به‌صراحت از واژگان «شاغلان» و «بازنشستگان» نام برده است. معترضان مدعی بودند جلسات متعددی با مدیرعامل شرکت مخابرات ایران داشته‌اند؛ اما نتوانسته‌اند به مطالبات خود دست یابند و از همین‌رو خواستار مذاکره با نمایندگان شرکت توسعه اعتماد مبین (سهامدار عمده شرکت مخابرات ایران) بودند. این دومین سالی است که بازنشستگان شرکت مخابرات ایران در مجمع عمومی حاضر شده و نسبت به وضعیت خود و دریافت نکردن مطالبات قانونی سال‌های گذشته، اعتراض می‌کنند. اعتراض بازنشستگان شرکت مخابرات ایران جلسه مجمع عمومی صاحبان سهام این شرکت را از حالت عادی خارج کرد و تقریبا هیچ‌کدام از سهامداران خرد این شرکت فرصت اظهارنظر نیافتند. گفت‌وگوی معترضان و مدیرعامل شرکت مخابرات ایران حدود دو ساعت پس از پایان مجمع نیز ادامه یافت.

آسیاتل تلفن ثابت نسل نو

امکان مکالمه توسط تلفن همراه